

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

วรรณคดี เรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ชุดที่
๑

บทนำสู่บทเรียน

นางกัณยารัตน์ คนหลัก

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๙

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย วรรณคดี เรื่อง กาพย์เห่เรือ ชุดที่ ๑ บทนำสู่บทเรียนเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ รายวิชา ภาษาไทย ๕ รหัสวิชา ท๓๓๑๐๑ ซึ่งรูปแบบของกิจกรรมแต่ละกิจกรรมมุ่งส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดอย่างมีจุดมุ่งหมาย และใช้กระบวนการคิดเพื่อวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ วิเคราะห์หลักการ ตลอดจนนำผลการคิดวิเคราะห์ดังกล่าวมาตอบคำถามหรือใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการ เมื่อนักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิดแล้ว นักเรียนจะมีความรู้ สามารถเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ และคณะครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงให้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยเล่มนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นางกันยารัตน์ คนหลัก

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
คำแนะนำสำหรับครู.....	ง
คำแนะนำสำหรับนักเรียน.....	ฉ
แผนผังขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย.....	ช
มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด.....	ด
จุดประสงค์การเรียนรู้.....	๒
สาระสำคัญ.....	๒
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง บทนำสู่บทเรียน.....	๓
บัตรเนื้อหา.....	๖
บัตรกิจกรรมที่ ๑.....	๑๑
บัตรกิจกรรมที่ ๒.....	๑๓
บัตรกิจกรรมที่ ๓.....	๑๕
แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง บทนำสู่บทเรียน.....	๑๗
แบบบันทึกผลคะแนน.....	๒๐
บรรณานุกรม.....	๒๑
ภาคผนวก.....	๒๒

คำแนะนำสำหรับครู

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย วรรณคดี เรื่อง กาพย์เห่เรือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนในรายวิชา ภาษาไทย ๕ รหัสวิชา ท๓๓๑๐๑ โดยนักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๗ ชุด ดังนี้

- ชุดที่ ๑ บทนำสู่บทเรียน
- ชุดที่ ๒ ประวัติความเป็นมา เนื้อเรื่อง
- ชุดที่ ๓ แปลความ ตีความ ขยายความ
- ชุดที่ ๔ อาขยานทำนองเสนาะ
- ชุดที่ ๕ วิเคราะห์กลวิธีการประพันธ์
- ชุดที่ ๖ สร้างสรรค์การแสดงบทบาทสมมุติ
- ชุดที่ ๗ พินิจคุณค่าวรรณคดี

ขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

๑. ศึกษาเนื้อหาล่วงหน้าอย่างละเอียดก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
๒. ครูเตรียมชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ให้ครบตามจำนวนนักเรียน
๓. ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องชี้แจงบทบาทของนักเรียนในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
๔. ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน โดยใช้เวลา ๒ ชั่วโมง
๕. ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนอย่างใกล้ชิด
๖. หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ครูควรสรุปสาระสำคัญอีกครั้ง และควรให้นักเรียนสรุปองค์ความรู้ด้วยแผนผังความคิด

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

ให้นักเรียนอ่านคำแนะนำและปฏิบัติตามขั้นตอนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้วยความตั้งใจและซื่อสัตย์ ดังนี้

๑. ศึกษาคำแนะนำสำหรับนักเรียนและแผนผังขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยให้เข้าใจชัดเจน โดยกำหนดให้แต่ละเล่มใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน ๒ ชั่วโมง
๒. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน โดยคัดเลือกหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน รองหัวหน้ากลุ่ม ๑ คน และเลขานุการกลุ่ม ๑ คน
๓. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ เพื่อวัดความรู้พื้นฐาน
๔. แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้และสาระสำคัญ
๕. ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
๖. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ
๗. นักเรียนต้องทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์

บัตรคำชี้แจง การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย

๑. หัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่มรับซองเนื้อหา แล้วอ่านบัตรคำชี้แจงที่ติดอยู่หน้าซอง
๒. แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มและเลขานุการกลุ่ม เพื่อเปลี่ยนหน้าที่กันปฏิบัติกิจกรรม
๓. หัวหน้ากลุ่มอ่านหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่มและหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มฟัง

หน้าที่ของหัวหน้ากลุ่ม

๑. รับซองเนื้อหาไปแจกสมาชิกในกลุ่ม
๒. อ่านคำสั่งให้สมาชิกฟัง
๓. ควบคุมกิจกรรมให้เป็นไปตามบัตรคำชี้แจง

หน้าที่ของเลขานุการกลุ่ม

๑. จัดบันทึกผลการอภิปราย
๒. สรุปคำตอบจากบัตรกิจกรรมและคะแนนจากแบบทดสอบของสมาชิก

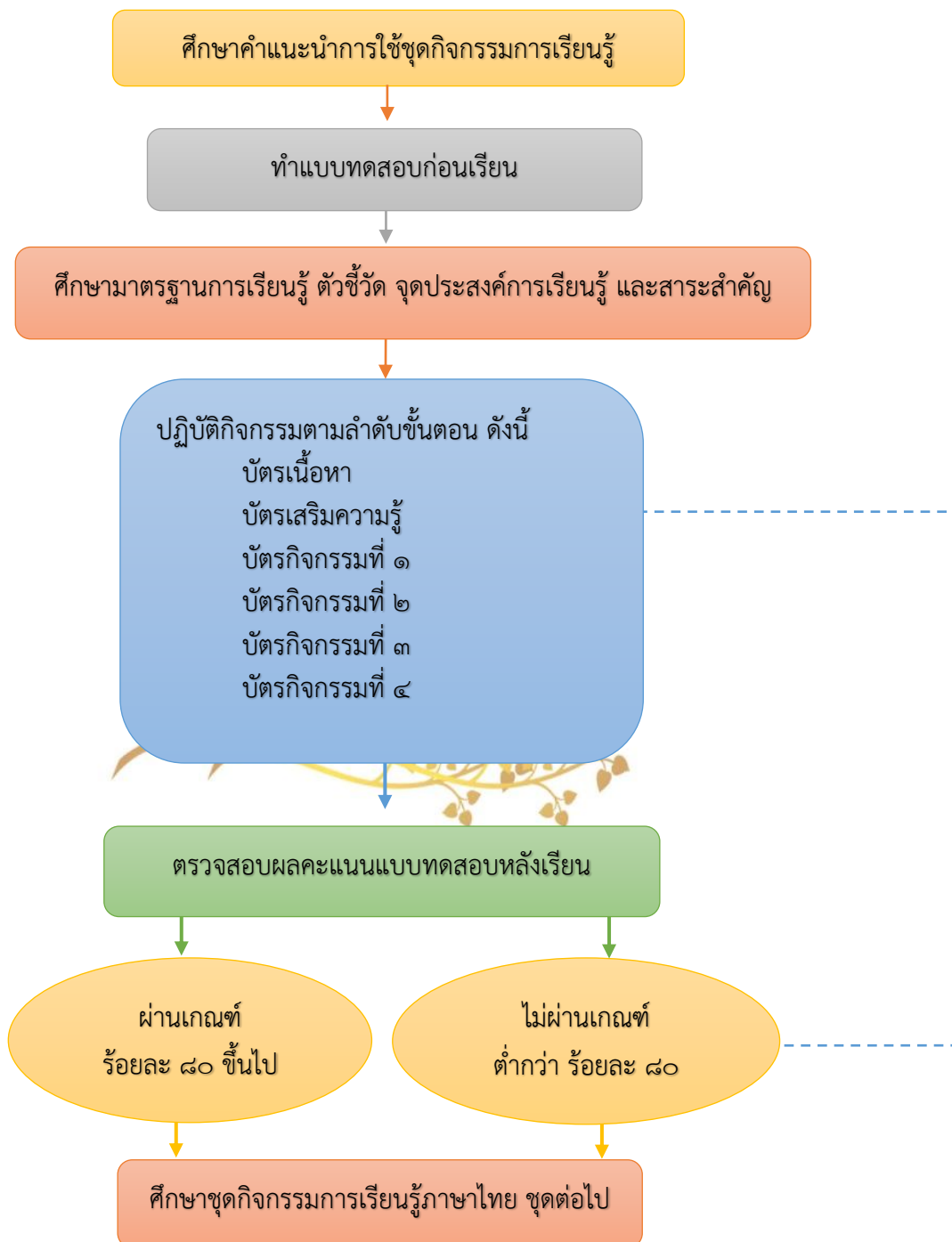

หน้าที่ของสมาชิก

๑. ร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
๒. จัดบันทึกความรู้ที่ได้จากเนื้อหาของเรื่องและปฏิบัติกิจกรรมภายในชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
๓. สมาชิกร่วมกันอภิปรายเนื้อหาและสรุป โดยเลขานุการกลุ่มจดบันทึก แล้วอ่านให้สมาชิกในกลุ่มฟัง
๔. หัวหน้ากลุ่มรับบัตรกิจกรรมจากครูแล้วร่วมกันระดมความคิด
๕. เมื่อนักเรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกตัวแทนกลุ่มละ ๑ คน ออกมานำเสนอผลงานของนักเรียนที่ได้ทำและสรุปความรู้ร่วมกัน
๖. หัวหน้ากลุ่มรับแบบทดสอบหลังเรียนให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนทำ จำนวน ๑๐ ข้อ
๗. หัวหน้ากลุ่มรับบัตรเฉลยกิจกรรม บัตรเฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน แล้วเฉลยให้สมาชิกตรวจให้คะแนน ข้อที่ถูกต้องให้ ๑ คะแนน ข้อที่ผิดให้ ๐ คะแนน โดยการเปลี่ยนกันตรวจภายในกลุ่ม เลขานุการกลุ่มบันทึกคะแนน
๘. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันเก็บชุดกิจกรรมการเรียนรู้เข้าซองให้ถูกต้อง แล้วให้หัวหน้ากลุ่มนำส่งครู
๙. สมาชิกในกลุ่มช่วยกันคิดคะแนนความก้าวหน้าของสมาชิกแต่ละคน แล้วหาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม และเทียบกับเกณฑ์คะแนนความก้าวหน้าของกลุ่มว่าอยู่ในระดับใด

แผนผังขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย
ชุดที่ ๑ บทนำสู่บทเรียน

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

สาระที่ ๑ การอ่าน

- มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน
- ตัวชี้วัด ม.๔-๖/๓ วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ตัวชี้วัด ม.๔-๖/๕ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอ
ความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

- มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้
ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและ
สร้างสรรค์
- ตัวชี้วัด ม.๔-๖/๑ สรุปลงแนวคิด และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

- มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
- ตัวชี้วัด ม.๔-๖/๑ วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์
เบื้องต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักการวิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดี
๒. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักการวิเคราะห์และประเมินคุณค่าของวรรณคดีในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
๓. เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการสังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระสำคัญ

วรรณคดีเป็นมรดกที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ สามารถสะท้อนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสมัยนั้น ภายในเนื้อเรื่อง ผู้ประพันธ์มักสอดแทรกแนวคิด คติสอนใจ และปรัชญาชีวิตของกวีไว้ ทำให้อ่านเกิดความรู้ ความประทับใจ มีความรู้สึกร่วมไปกับกวี ดังนั้น วรรณคดีจึงมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สังคม อารมณ์และคติสอนใจ รวมทั้งมีคุณค่าในด้านวรรณศิลป์ด้วย

แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ
๒. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดเป็นคุณค่าของวรรณคดีที่เด่นชัดที่สุด

- ก. คุณค่าด้านสังคม
- ข. คุณค่าด้านอารมณ์
- ค. คุณค่าด้านวรรณศิลป์
- ง. คุณค่าด้านประวัติศาสตร์

๒. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง

- ก. ผู้ประพันธ์สะท้อนเฉพาะความดั่งใจในสมัยที่แต่งบทประพันธ์
- ข. ผู้ประพันธ์จะแทรกแนวคิด คติสอนใจ และปรัชญาชีวิตไว้ในวรรณคดี
- ค. ผู้อ่านวรรณคดีต้องเข้าใจว่าเรื่องที่อ่านไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง
- ง. ผู้อ่านควรเน้นในการทำความเข้าใจคุณค่าทางวรรณศิลป์จากบทประพันธ์เท่านั้น

๓. ข้อใดคือความแตกต่างระหว่างการคิดวิเคราะห์กับการคิดวิจารณ์

- ก. การให้เหตุผล
- ข. การพิจารณา
- ค. การใช้ความรู้
- ง. การใช้ความรู้สึก

๔. ภาพนี้มีใช้หลัก

หงส์ทอง เดี่ยวเอย

กาที่เจ้าของครอง

ร่วมด้วย

เมาสมมุติจองทอง

หีนชาติ

แล้งน้ำมิตรโลกม้วย

หมดสิ้นสุขสานต์

ความหมายแฝงของคำว่า “หงส์ทอง” คือข้อใด

- ก. นกชนิดหนึ่ง
- ข. คนที่เย่อหยิ่ง
- ค. หงส์ที่ทำด้วยทอง
- ง. คนที่ร่ำรวยทำตัวสูงส่ง

๕. “แม่เป็นบัว ตัวพี่เป็นภุมรา”

คำประพันธ์ข้างต้นใช้โวหารประเภทใด

- ก. พรรณนาโวหาร
- ข. เทศนาโวหาร
- ค. อุปมาโวหาร
- ง. สาธกโวหาร

๖. “ครืนครืนไขฟ้าร้อง เรียมครวญ
หึ่งหึ่งไขลมหวาน พี่ให้”

คำประพันธ์ข้างต้นมีความโดดเด่นทางวรรณศิลป์ด้านใดมากที่สุด

- ก. การเล่นคำ
- ข. การเล่นคำซ้ำ
- ค. การเล่นเสียงวรรณยุกต์
- ง. การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

๗. เสรีจเสวยศวรรยศอ้าง ไอยศุรย์ สรวงฤ

เย็นพระยศขุนเดือน

เด่นฟ้า

เกษมสุขสองสมบุรณ์

บานทวีป

ทุกข์ทุกข์เรศหล้า

แหล่งล้วนสรสรเสรีญ

จากบทประพันธ์ข้างต้น ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. บทประพันธ์ประเภทโคลงนิยมใช้คำที่มีน้ำหนัก
- ข. บทประพันธ์ข้างต้นมีเนื้อหาขอพระเกียรติยศ
- ค. บทประพันธ์ประเภทโคลงนิยมใช้คำโบราณเพื่อสื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์
- ง. บทประพันธ์ข้างต้นเน้นการใช้คำบาลีสันสกฤตเพื่อพรรณนาอารมณ์อ่อนไหว

๘. “เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียงนกบินเฉียดไปทั้งหมู่ตัวเดียวมาพลัดคู่เหมือนพ็อยู่ผู้เดียวดาย”

จากบทประพันธ์ข้างต้น หากแบ่งวรรคการอ่าน จัดเป็นคำประพันธ์ประเภทใดและมีลักษณะเด่นอย่างไร

- ก. ร่าย เพราะใช้ภาษาในการพรรณนาเรียบง่าย
- ข. กาพย์ เพราะพรรณนาอารมณ์ความรู้สึกคิดถึง
- ค. โคลง เพราะพรรณนาอารมณ์สะท้อนใจ
- ง. กลอน เพราะเล่นเสียงสัมผัสไพเราะ

๙. “ลางลึงลึงลอดไม้ ลางลึง
แลลูกลึงลงชิง ลูกไม้”

คำประพันธ์ข้างต้นไม่เด่นชัดในด้านใด

- ก. การซ้ำคำ
- ข. การเล่นคำ
- ค. การเล่นเสียงสัมผัส
- ง. การเล่นเสียงวรรณยุกต์

๑๐. “ความดีเรานี้ดีได้ตี่น้ำใจที่ให้แก่คนทั้งปวงอภัยรู้แต่ให้ไปไม่หวังเจ็บตรงท่วงโยให้รู้ทน”
จากบทประพันธ์ข้างต้น หากนักเรียนแบ่งวรรคการอ่านจัดเป็นคำประพันธ์ประเภทใด
และมีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารอย่างไร

ข้อ	คำประพันธ์	จุดมุ่งหมาย
ก	กลอน	เพื่อแนะนำ
ข	โคลง	เพื่อเตือน
ค	ร่าย	เพื่อติชม
ง	กาพย์	เพื่อสั่งสอน

บัตรเนื้อหาที่ ๑

เรื่อง วรรณคดี

ความหมายของการคิดวิเคราะห์

วรรณคดี มาจากคำว่า วรรณ + คดี

คำว่า “วรรณ” หมายถึง หนังสือ

คำว่า “คดี” หมายถึง เรื่อง

ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ อธิบายไว้ว่า

วรรณคดี หมายถึง วรรณกรรมที่ได้รับความนิยมยกย่องว่าแต่งดี มีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์

พระยาอนุมานราชธน อธิบายไว้ในหนังสือ การศึกษาวรรณคดีแห่งวรรณศิลป์ โดยอ้างถึงในพระราชกฤษฎีกาตั้งวรรณคดีสโมสร มีข้อความเบื้องต้นกล่าวถึงพระราชปรารภว่า

“พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์ที่จะทรงอุดหนุนทำนุบำรุงการแต่งกาพย์ กลอน และเรื่องความเรียงร้อยแก้วในภาษาไทยให้ดีขึ้น แต่ยังหาหนังสือที่ทรงจัดการได้ไม่ พระองค์เสด็จสู่สวรรคาลัยเสีย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชดำริว่า พระบรมราชโอรยาและพระราชดำริของสมเด็จพระบรมชนกนาถดังกล่าวมานี้ เป็นการสมควรยิ่งนัก สมควรจะจัดการตามอย่างใดอย่างหนึ่ง อุดหนุนวิชาแต่งหนังสือภาษาไทยให้ดีขึ้นและพ้นจากการเข้าใจผิด ทั้งผู้แต่งและผู้อ่านดังกล่าวมาแล้ว ทำนองดังที่สมเด็จพระบรมชนกนาถได้ทรงทำนุบำรุงการศึกษาโบราณคดีมาแต่ก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งวรรณคดีสโมสรขึ้น” ในมาตรา ๘ พระราชกฤษฎีกา กำหนดไว้ว่าเรื่องใดเป็นหนังสือดี มีคุณวิเศษบริบูรณ์คือ

๑. เป็นหนังสือดี กล่าวคือเป็นเรื่องที่สมบูรณ์ซึ่งสาธารณชนจะอ่านได้โดยไม่เสียประโยชน์คือไม่เป็นเรื่องทู่เข็ญ

๒. เป็นหนังสือแต่งดี ใช้วิธีเรียบเรียงอย่างใด ๆ ก็ตาม แต่ต้องให้เป็นภาษาไทยอันดี ถูกต้องตามโบราณกาลและในปรตยุบันกาล

ฉะนั้น จะเห็นว่าหนังสือที่วรรณคดีสโมสรยกย่องเป็นหนังสือที่ดีและแต่งดีคือวรรณคดี

โดยสรุป วรรณคดี หมายถึง หนังสือที่ได้รับความนิยมยกย่องว่าแต่งดี มีการถ่ายทอดอย่างมีศิลปะ มีวรรณศิลป์ เนื้อเรื่องไม่ขัดต่อศีลธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย

บัตรเนื้อหาที่ ๒

เรื่อง หลักการวิจักษ์วรรณคดี

ความหมายการวิจักษ์

การวิจักษ์วรรณคดี หมายถึง การพิจารณาว่าหนังสือนั้น ๆ แต่งได้อย่างไร ใช้ถ้อยคำไพเราะ ลึกซึ้ง ก็นใจ หรือมีความงามอย่างไร มีคุณค่า ให้ความรู้ ข้อคิดคติสอนใจหรือชี้ให้เห็นสภาพชีวิต ความคิด ความเชื่อ ของคนในสังคมอย่างไร

หลักการวิจักษ์

๑. อ่านอย่างพินิจพิจารณา คือ อ่านโดยใช้การวิเคราะห์ อ่านตั้งแต่ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง คำนำ คำนิยม สารบัญ ไปจนถึงเนื้อหาและบรรณานุกรม รวมถึงประวัติของผู้เขียน ซึ่งจะทำให้เราเข้าใจเนื้อหา มูลเหตุของการแต่ง แรงบันดาลใจในการแต่ง และสิ่งแฝงเร้นภายในหนังสือ

๒. ค้นหาความหมายพื้นฐาน ความหมายพื้นฐานหรือความหมายตามตัวอักษร ผู้อ่านสามารถค้นหาได้จากข้อความที่ผู้แต่งได้แฝงเร้นเอาไว้ โดยแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ แล้วจัดลำดับใจความสำคัญของเรื่องราว ใคร ทำอะไร ที่ไหน ผลเป็นอย่างไร

๓. รับรู้อารมณ์ของบทประพันธ์ พยายามรับรู้ความรู้สึก อารมณ์ของผู้เขียนที่สอดแทรกลงไป ในบทประพันธ์นั้น ถ้าผู้อ่านรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกตามเจตนาของผู้ส่งสาร เมื่ออ่านออกเสียงหรือ ทำนองเสนาะ จะทำให้บทประพันธ์นั้น ๆ มีความไพเราะยิ่งขึ้น

๔. ค้นหาความหมายของบทประพันธ์ หลักการค้นหาความหมายของบทประพันธ์มีดังนี้

๔.๑ ค้นหาความหมายตามตัวหนังสือ คือ คำใดที่ไม่เข้าใจความหมายให้ค้นในคำอธิบายศัพท์ พจนานุกรม หรืออภิธานศัพท์

๔.๒ ค้นหาความหมายแฝง คือ ความหมายที่ต้องตีความ ซึ่งผู้แต่งอาจใช้คำที่เป็นสัญลักษณ์ เพื่อเสนอ สารอันเป็นความคิดหลักของผู้แต่ง

๔.๓ ค้นหาข้อคิดอันเป็นประโยชน์ในตัวของวรรณคดี กล่าวคือ การค้นหาความรู้สึกของผู้แต่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องตรงกับความรู้สึกของผู้อ่าน แต่ผู้อ่านรู้สึกเช่นนั้นเพราะมีเหตุผลอย่างไร มีหลักฐานอะไร และมีคำใดที่บ่งชี้ให้ผู้อ่านรู้สึกอย่างนั้น

๕. พิจารณาว่าผู้แต่งใช้กลวิธีใดในการแต่งคำประพันธ์ สามารถค้นหาได้จากวิธีการสร้างสรรค์ในกวีนิพนธ์ ดังนี้

๕.๑ การใช้บรรยายโวหาร คือ การใช้คำอธิบายเล่าเรื่องราว รายละเอียดให้เข้าใจตามลำดับเหตุการณ์

๕.๒ การใช้พรรณนาโวหาร คือ การอธิบายความโดยการสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึก หรือให้รายละเอียดอย่างลึกซึ้งของผู้แต่งลงไปในเรื่องนั้น ๆ ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะท้อนใจคล้อยตามไปกับบทประพันธ์

๕.๓ การใช้เทศนาโวหาร คือ กลวิธีที่ใช้โวหารในการกล่าวสั่งสอนอย่างมีเหตุผลประกอบ

๕.๔ การใช้สาธกโวหาร คือ การยกตัวอย่างหรือเรื่องราวมาประกอบเพื่อเพิ่มรายละเอียด หรือสิ่งที่น่ารู้ น่าสนใจลงไปข้อความ ทำให้เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

๕.๕ การใช้อุปมาโวหาร คือ โวหารที่กล่าวเปรียบเทียบ มักใช้คู่กับอุปไมย อุปมา เป็นสิ่งหรือข้อความที่ยกมาเปรียบ ส่วนอุปไมย คือ ข้อความที่เปรียบเทียบกับสิ่งอื่นให้เข้าใจแจ่มแจ้ง

๖. พิจารณาความงาม ความไพเราะของภาษา คือ พิจารณาเลือกใช้คำ การสรรคำและการจัดวางคำที่เลือกสรรแล้วให้ต่อเนื่องอย่างไพเราะ เหมาะสม ได้จังหวะ ถูกต้องตามโครงสร้างภาษา ก่อให้เกิดความรู้สึก อารมณ์และเห็นภาพพจน์

บัตรเนื้อหาที่ ๓

เรื่อง การพิจารณาคุณค่าบทประพันธ์

การพิจารณาคุณค่าบทประพันธ์ แบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. คุณค่าด้านเนื้อหา

การพิจารณาคุณค่าด้านเนื้อหา มีแนวทางในการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑.๑ รูปแบบ พิจารณางานประพันธ์นั้นใช้คำประพันธ์ชนิดใด ลักษณะการแต่งถูกต้องตามลักษณะบังคับของคำประพันธ์นั้น ๆ หรือไม่ ผู้แต่งเลือกใช้คำประพันธ์แต่ละชนิดได้ เหมาะสมกับเนื้อความหรือไม่

๑.๒ องค์ประกอบของเรื่อง มีแนวพิจารณาดังนี้

- สาระ พิจารณาว่าสาระที่ผู้แต่งต้องการสื่อมายังผู้อ่านเป็นเรื่องอะไร เช่น ให้ความรู้ข้อเท็จจริง ความคิดหรือแสดงความรู้สึกลึกซึ้งออกมา ควรจับสาระสำคัญหรือแก่นของเรื่องให้ได้ว่า ผู้แต่งต้องการสื่ออะไร สาระสำคัญหรือแก่นของเรื่อง มีลักษณะแปลกใหม่ น่าสนใจอย่างไร

- โครงเรื่อง พิจารณาว่าผู้แต่งมีวิธีการวางโครงเรื่องได้ดีหรือไม่ การลำดับความเป็นไปตามลำดับขั้นตอน มีวิธีการวางลำดับเรื่องน่าสนใจอย่างไร

- ตัวละคร พิจารณาว่าตัวละครในเรื่องมีลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและบทบาทอย่างไร พฤติกรรมที่แสดงออกดีหรือไม่ เหมือนบุคคลในชีวิตจริงมากน้อยเพียงใด

- ฉากและบรรยากาศ พิจารณาว่าผู้แต่งพรรณนาหรือบรรยายฉากและบรรยากาศได้เหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกับเรื่องได้ดีเพียงไร

- กลวิธีการแต่ง พิจารณาวีธีในการเลือกใช้ถ้อยคำและการนำเสนอว่า ผู้แต่งนำเสนออย่างไร ควรพิจารณาว่าวิธีการต่าง ๆ ขวนให้น่าสนใจ น่าติดตาม และน่าประทับใจได้อย่างไร

๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การพิจารณาคุณค่าด้านวรรณศิลป์มีแนวทางในการพิจารณา ๒ ประการ ดังนี้

การสรรคำ คือ การเลือกใช้คำให้สื่อความคิดความเข้าใจ ความรู้สึก อารมณ์ได้อย่างงดงาม

การใช้ภาพพจน์ คือ การพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดหรือเขียนที่ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ ได้อารมณ์ ได้ความรู้สึก ได้ข้อคิด การใช้โวหารมีลักษณะ ดังนี้

- อุปมา หมายถึง การกล่าวเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง ในการกล่าวเทียบมีคำที่แสดงว่าเหมือนเป็นเครื่องเชื่อม เช่น กล ดุจ ดัง ประหนึ่ง เล่ห์ เป็นต้น

- อุปลักษณ์ หมายถึง การเปรียบว่าสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งหนึ่ง มักใช้คำว่า “คือ” หรือ “เป็น” และอาจไม่ใช้คำเปรียบโดยละไว้ เรียกว่า “อุปลักษณ์โดยนัย”
- สัญลักษณ์ หมายถึง การเปรียบเทียบที่เรียกสิ่งหนึ่งแทนสิ่งหนึ่ง สิ่งจะต้องรับรู้กันอย่างเป็นสากล
- บุคลาธิษฐาน หรือ บุคคลวัต หมายถึง การกำหนดให้สิ่งซึ่งไม่ใช่มนุษย์ เช่น สัตว์ สิ่งของ สถานที่ ต้นไม้ ดอกไม้ เป็นต้น มีสถานะเป็นมนุษย์ ทำกิริยาอาการพูด คิด เหมือนมนุษย์
- อติพจน์ หมายถึง การกล่าวเกินจากความจริง
- สัทพจน์ หมายถึง การเลียนเสียงธรรมชาติ
- นามนัย หมายถึง การใช้คำหรือวลีซึ่งบ่งบอกคุณสมบัติของสิ่งหนึ่งมาแทนความหมายสิ่งนั้นทั้งหมด กล่าวคือ การใช้สิ่งเล็กที่มีลักษณะเด่นมาแทนสิ่งใหญ่ทั้งหมด
- ปฏิพากย์ หมายถึง การใช้คำที่ขัดกัน ตรงกันข้ามกัน หรือขัดแย้งกัน

๓. คุณค่าด้านสังคม

การพิจารณาบทประพันธ์ว่า ผู้แต่งมีจุดประสงค์อย่างไรในการจรรโลงสังคม ซึ่งพิจารณาจากทรรศนะ แนวคิด การให้คติเตือนใจ การแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยผู้แต่งสอดแทรกไว้ในบทประพันธ์อย่างแนบเนียน

การวิจักษ์วรรณคดี ทำให้ผู้อ่านมองเห็นคุณค่าที่ผู้แต่งตั้งใจสอดแทรกเอาไว้ให้เห็นความงาม ความไพเราะของวรรณคดี ทำให้อ่านงานประพันธ์นั้นอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินและได้รับรสไพเราะ อย่างอímเอมใจ ซาบซึ้งและเกิดความตระหนักในคุณค่าของงานประพันธ์ และเกิดความภูมิใจในฐานะที่เป็นมรดกของชาติ ซึ่งควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป

บัตรกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๗ - ๘ คน แล้วร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้
(คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๑. นักเรียนคิดว่า วรรณคดีมีความสำคัญอย่างไร

๒. นักเรียนคิดว่าการพิจารณาเกี่ยวกับโวหารชนิดต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจคุณค่าทางวรรณศิลป์ในบทประพันธ์ได้อย่างไร

บัตรกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ชนิดของคำประพันธ์ที่กำหนดให้ จากนั้นเขียนเรียบเรียงให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๑. ไพรินทรนาศเพ็ญพลมารพระดั่งองค์อวตารแต่ก็แสนเคียดหอนหาญราญขอฤทธิ์พระฤ
ดาลตระดกเดชลีประลาตหล้าแหล่งสถาน

เป็นคำประพันธ์ชนิด.....

.....

.....

.....

.....

๒. ฟังถ้อยคำดำรัสมะธูระวอนตนนี้เฝือเอยจักเป็นมุสาวะจะนะด้วยบมิตรกะความจริง
วันชายประกาศะระประทานประติพัทธะแต่หญิงหญิงควรจะเปรมกะละมะยิ่งผิวะจิตตะตอบรัก

เป็นคำประพันธ์ชนิด.....

.....

.....

.....

.....

๓. จำปาหนาแน่นเนื่องคลี่กลีบเหลืองเรืองอร่ามคิดคะนึงถึงนงรามผิวเหลืองกว่าจำปาทอง
เป็นคำประพันธ์ชนิด.....

.....

.....

.....

๔. สองขัตติยาบุรยาตรยังเกยราชหอทัพขุนคชขั้บช้างเทียบทวยหาญเพียบแผ่นภู
คুমहिมาดาดาสระพราศพร้อมโดยขบวนองค์อติศวรสองกษัตริย์คอยนฤชั้ตรพิชัย

เป็นคำประพันธ์ชนิด.....

.....

.....

.....

๕. จะจับจองจ่องจ้องสิ่งใดนั้นดูสำคัญคั่นคั่นอย่างเงนงอย่าลามลวงล้วงล้วงดูเลศกล
ค้อยแคะคนชั้นคั่นให้ควรรการ

เป็นคำประพันธ์ชนิด.....

.....

.....

.....

บัตรกิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ภาพพจน์จากบทประพันธ์ที่กำหนดให้
(คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๑. พี่หมายน้องจุบองปาริชาติ มณฑาทิเทพราชในสวนสวรรค์
(เพลงยาวนายนรินทร์ธิเบศร์)
จัดเป็นภาพพจน์ประเภท.....

๒. กัมเกล้าเศรโพภวท พระปิ่นภพภูวนาถนาถา
ยัปปัยคยฟิงพระวาทา จะบัญชาให้ยกโยธี
(อิเหนา)
จัดเป็นภาพพจน์ประเภท.....

๓. เสี่ยงให้ทุกราชภู่ให้	ทุกระเือน
อกแผ่นดินดูเหมือน	จักขุว่า
บเห็นตะวันเดือน	ดาวมืด ม้วนา
แลแห่งใดเห็นน้ำ	ยอมน้ำตาคน
	(ลิลิตพระลอ)
จัดเป็นภาพพจน์ประเภท.....	

๔. คิ้วง่เหมือนงเขาตีตผ้าย
 หูกวงดวงพัทธรังกอ
 จมูกละม้ายคล้ายพริ้วขอ
 ลำคอโตตันสั้นกลม
 (ระเด่นลันได)
 จัดเป็นภาพพจน์ประเภท.....

๕. เปล่าเปลี่ยวเหี่ยววอกโง๋	โง๋ออก
หนาวจิตคืออุทก	สะทกสะท้อน
คิดโถมประโลมกก	กอดอุ้น
กายแม่เย็นยามร้อน	อุ้นเนื้อมาหนาว
	(นิทานเวตาล)
จัดเป็นภาพพจน์ประเภท.....	

คำชี้แจง

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๗ – ๘ คน แต่ละกลุ่มอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้ต่อไปนี้ จากนั้นส่งตัวแทนนำเสนอหน้าชั้นเรียน นักเรียนแต่ละคนบันทึกคำตอบ (คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน)

๑. นักเรียนคิดว่าการพิจารณาคุณค่าของบทประพันธ์ ต้องพิจารณาคุณค่าด้านใดบ้าง และการพิจารณาคุณค่าด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อการประเมินค่าบทประพันธ์อย่างไร

๒. นักเรียนคิดว่าการพิจารณารูปแบบในการประพันธ์ส่งผลต่อคุณค่าด้านเนื้อหาในบทประพันธ์อย่างไร

แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

๑. แบบทดสอบฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๑๐ ข้อ
๒. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

๑. ข้อใดคือความแตกต่างระหว่างการคิดวิเคราะห์กับการคิดวิจารณ์

 - ก. การให้เหตุผล
 - ข. การพิจารณา
 - ค. การใช้ความรู้
 - ง. การใช้ความรู้สึก

๒. ข้อใดเป็นคุณค่าของวรรณคดีที่เด่นชัดที่สุด

 - ก. คุณค่าด้านสังคม
 - ข. คุณค่าด้านอารมณ์
 - ค. คุณค่าด้านวรรณศิลป์
 - ง. คุณค่าด้านประวัติศาสตร์

๓. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง

 - ก. ผู้ประพันธ์สะท้อนเฉพาะความตึงามในสมัยที่แต่งบทประพันธ์
 - ข. ผู้ประพันธ์จะแทรกแนวคิด คติสอนใจ และปรัชญาชีวิตไว้ในวรรณคดี
 - ค. ผู้อ่านวรรณคดีต้องเข้าใจว่าเรื่องที่อ่านไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตจริง
 - ง. ผู้อ่านควรเน้นในการทำความเข้าใจคุณค่าทางวรรณศิลป์จากบทประพันธ์เท่านั้น

๔. “แม่เป็นบัว ตัวพี่เป็นกุมรา”
คำประพันธ์ข้างต้นใช้โวหารประเภทใด

 - ก. อุปมาโวหาร
 - ข. พรรณนาโวหาร
 - ค. เทศนาโวหาร
 - ง. สาธกโวหาร

๕. “ครืนครืนใช้ฟ้าร้อง เรียมครวญ
หึ่งหึ่งใช้ลมหวาน ฟีให้”

คำประพันธ์ข้างต้นมีความโดดเด่นทางวรรณศิลป์ด้านใดมากที่สุด

- ก. การเล่นคำ
- ข. การเล่นคำซ้ำ
- ค. การเล่นเสียงวรรณยุกต์
- ง. การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ

๖. ภาพนี้มีใช้หลัก หงส์ทอง เดียวเอย
กากีเจ้าของครอง ร่วมด้วย
เมาสมมุติจองหอง หินชาติ
แล้งน้ำมิตรโลกม้วย หมดสิ้นสุขสานต์

ความหมายแฝงของคำว่า “หงส์ทอง” คือข้อใด

- ก. นกชนิดหนึ่ง
- ข. คนร่ายทำตัวสูงส่ง
- ค. คนที่เย่อหยิ่งจองหอง
- ง. หงส์ที่ทำด้วยทองคำ

๗. เสรีจเสวยศวรรยศอ้าง ไอยศุรย์ สรวงฤ
เย็นพระยศปูนเดือน เด่นฟ้า
เกษมสุขส่องสมบุรณ์ บานทวีป
ทุกข์ทุกข์เรศหล้า แห่ลงล้วนสรเสรีญ

จากบทประพันธ์ข้างต้น ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. บทประพันธ์ประเภทโคลงนิยมใช้คำที่มีน้ำหนัก
- ข. บทประพันธ์ข้างต้นมีเนื้อหายอพระเกียรติกษัตริย์
- ค. บทประพันธ์ประเภทโคลงนิยมใช้คำโบราณเพื่อสื่อถึงความศักดิ์สิทธิ์
- ง. บทประพันธ์ข้างต้นเน้นการใช้คำบาลีสันสกฤตเพื่อพรรณนาอารมณ์อ่อนไหว

๘. “เรื่อยเรื่อยมาเรียงเรียงนกบินเฉียดไปทั้งหมู่ตัวเดียวมาพลัดคู่เหมือนพ็อยู่ผู้เดียวดาย”

จากบทประพันธ์ข้างต้น หากแบ่งวรรคการอ่าน จัดเป็นคำประพันธ์ประเภทใดและมีลักษณะเด่นอย่างไร

- ก. กลอน เพราะเล่นเสียงสัมผัสไพเราะ
- ข. ร่าย เพราะใช้ภาษาในการพรรณนาเรียบง่าย
- ค. กาพย์ เพราะพรรณนาอารมณ์ความรู้สึกคิดถึง
- ง. โคลง เพราะพรรณนาอารมณ์สะเทือนใจ

๙. “ลางลึงลึงลอดไม้
แลลูกลึงลงชิง

คำประพันธ์ข้างต้นไม่เด่นชัดในด้านใด

 - ก. การซ้ำคำ
 - ข. การเล่นคำ
 - ค. การเล่นเสียงสัมผัส
 - ง. การเล่นเสียงวรรณยุกต์

ลางลึง
ลูกไม้”
๑๐. “ความดีเรานี้ดีได้ดีน้ำใจที่ให้แก่คนทั้งปวงอภัยรู้แต่ให้ไปไม่หวงเจ็บทรวงห่วงใยให้รู้ทน”
- จากบทประพันธ์ข้างต้น หากนักเรียนแบ่งวรรคการอ่านจัดเป็นคำประพันธ์ประเภทใด และมีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารอย่างไร

ข้อ	คำประพันธ์	จุดมุ่งหมาย
ก	กลอน	เพื่อแนะนำ
ข	โคลง	เพื่อติเตียน
ค	ร่าย	เพื่อติชม
ง	กาพย์	เพื่อสั่งสอน

 บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (๒๕๕๔). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน. (๒๕๕๒). หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษา และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์ สกสศ. ลาดพร้าว.
- เจือ สตะเวทิน. (๒๕๑๖). วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ ฯ : สุทธิสารการพิมพ์.
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (๒๕๓๙). วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ ฯ : นาคร.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล.. (๒๕๑๓). วิเคราะห์วรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ประดิษฐ์ กลัดประเสริฐ. (๒๕๒๕). แง่คิดจากวรรณคดีและวรรณกรรม. กรุงเทพฯ ฯ : เคล็ดไทย.
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน. (๒๕๑๘). แนวทางศึกษาวรรณคดีและวรรณกรรม ภาษาควี การวิจักษ์ และการวิจารณ์. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- рінฤทัย สัจจพันธ์. (๒๕๔๔). ศาสตร์และศิลป์แห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ ฯ : ประพันธ์สถาน.

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	คำตอบ
๑	ค
๒	ข
๓	ง
๔	ง
๕	ค
๖	ง
๗	ง
๘	ข
๙	ง
๑๐	ก

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ ๑

๑. นักเรียนคิดว่า วรรณคดีมีความสำคัญอย่างไร

(แนวคำตอบ) วรรณคดีมีความสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ สะท้อนแนวคิด วิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมของชาติเป็นเครื่องเชิดชูอารยธรรม เป็นหลักฐานทางโบราณคดี ส่งเสริมสุนทรียภาพแก่ผู้อ่าน เมื่ออ่านแล้วเกิดความรู้สึกร่วม ประทับใจ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจโลกและชีวิตให้เกิดขึ้น ในใจของผู้อ่าน

๒. นักเรียนคิดว่าการพิจารณาเกี่ยวกับโวหารชนิดต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจคุณค่าทางวรรณศิลป์ในบทประพันธ์ได้อย่างไร

(แนวคำตอบ) นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับเหตุผลของนักเรียน เป็นต้นว่า การพิจารณาโวหารชนิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทประพันธ์ ถือเป็นการพิจารณาคุณค่าทางวรรณศิลป์จากกลวิธีการแต่งว่า มีความสอดคล้องทางด้านเนื้อหา ภาษา และรูปแบบของเรื่องอย่างไร และกลวิธีทางวรรณศิลป์ช่วยทำให้เนื้อหาของวรรณคดีความโดดเด่นได้หรือไม่ อย่างไร...

เกณฑ์การให้คะแนนบัตรกิจกรรมที่ ๑

ระดับ คะแนน	ตัวบ่งชี้
๕	- ตอบคำถามได้ตรงประเด็น ครบถ้วน - ใช้ภาษาตรงตามหลักไวยากรณ์ ถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้อ่านเข้าใจง่าย
๔	- ตอบคำถามได้ตรงประเด็น - ใช้ภาษาตรงตามหลักไวยากรณ์ ถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้อ่านเข้าใจง่าย
๓	- ตอบคำถามได้ตรงประเด็น - ใช้ภาษาไม่ตรงตามหลักไวยากรณ์ สะกดคำผิดมากกว่า ๑ คำ
๒	- ตอบคำถามนอกประเด็น - ใช้ภาษาไม่ตรงตามหลักไวยากรณ์ สะกดคำผิดมากกว่า ๑ คำ
๑	- ตอบคำถามนอกประเด็น - ใช้ภาษาไม่ตรงตามหลักไวยากรณ์ สะกดคำผิดมากกว่า ๕ คำ
๐	- ไม่ปฏิบัติงานในบัตรกิจกรรมที่ ๑

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ ๒

๑. ไพรินทรนาศเพ็ญพลมารพระดั่งองค์อวตารแต่ก็แสนเศิกห่อนหาญราญขอฤทธิ์พระฤดาล
ตระดกเดชลีประลาตหล้าแหล่งสถาน
เป็นคำประพันธ์ชนิด โคลงสี่สุภาพ

ไพรินทรนาศเพ็ญ.....พลมาร
พระดั่งองค์อวตาร.....แต่ก็
แสนเศิกห่อนหาญราญ.....ขอฤทธิ์ พระฤ
ดาลตระดกเดชลี.....ประลาตหล้าแหล่งสถาน

๒. ฟังถ้อยคำดำรัสมะธูระวอนคนุนี้เฝ้ออวยจักเป็นมุสาวะจะนะด้วยบมิตรกะความจริง
วันขายประกาศะระประทานประติพิทธะแด่หญิงหญิงควรจะเปรมกะละมะยั้งผิวะจิตตะตอบรัก
เป็นคำประพันธ์ชนิด วสันตดิลกฉันท์ ๑๔

ฟังถ้อยคำดำรัสมะธูระวอน.....คนุนี้เฝ้ออวย
จักเป็นมุสาวะจะนะด้วย.....บมิตรกะความจริง
วันขายประกาศะระประทาน.....ประติพิทธะแด่หญิง
หญิงควรจะเปรมกะละมะยั้ง.....ผิวะจิตตะตอบรัก

๓. จำปาหนาแน่นเนื่องคลีกลีบเหลืองเรื่องอร่ามคิดคะนึ่งถึงนงรามผิวเหลืองกว่าจำปาทอง
เป็นคำประพันธ์ชนิด กาพย์ยานี ๑๑

จำปาหนาแน่นเนื่อง.....คลีกลีบเหลืองเรื่องอร่าม
คิดคะนึ่งถึงนงราม.....ผิวเหลืองกว่าจำปาทอง

๔. สองขัตติยาธรรยาตฺรยังเกยราชหอทัพขุนคฺชัฏฐังเทียบทยหาญเพียบแผ่นภู
ดุมหิมาดาดาชสระพราศพร้อมโดยขบวนองค์อติศวรสองกษัตริย์คอยนฤชัฏฐพิชัย

เป็นคำประพันธ์ชนิด ร่ายยาว

สองขัตติยาธรรยาตฺร...ยังเกยราชหอทัพ...ขุนคฺชัฏฐังเทียบ...ทยหาญเพียบแผ่นภู
ดุมหิมาดาดาช...สระพราศพร้อมโดยขบวนองค์อติศวรสองกษัตริย์...คอยนฤชัฏฐพิชัย

๕. จะจับจองจ่องจ้องสิ่งใดนั้นดูสำคัญคั่นคั่นอย่างจั่นจนอย่าลวมลวงล้วงดูเลศกล
ค่อยแคะคนชั้นคั่นให้ควรการ

เป็นคำประพันธ์ชนิด กลอนสุภาพ

จะจับจองจ่องจ้องสิ่งใดนั้น.....ดูสำคัญคั่นคั่นอย่างจั่นจน
อย่าลวมลวงล้วงดูเลศกล.....ค่อยแคะคนชั้นคั่นให้ควรการ

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ ๓

๑. พี่หมายน้องดุงปองปาริชาติ มณฑาทิเทพราชในสวนสวรรค์
(เพลงยาวนายรินทร์ธิเบศร์)
จัดเป็นภาพพจน์ประเภท อุปมา

๒. กัมเกล้าไครพอภิวาท พระปิ่นภพภูวนาถนาถา
ยับยั้งคอยฟังพระวาจา จะบัญชาให้ยกโยธี
(อิเหนา)
จัดเป็นภาพพจน์ประเภท อุปลักษณะ

๓. เสี่ยงให้ทุกราชฎีให้ ทุกเรือน
ออกแผ่นดินดูเหมือน จักขัวร์
บเห็นตะวันเดือน ดาวมือ ม้วนา
แลแห่งใดเห็นน้ำ ย่อมน้ำตาคน
(ลิลิตพระลอ)
จัดเป็นภาพพจน์ประเภท อุปพจน์

๔. คิ้วก่งเหมือนงเขาตีดฝ้าย
หูกลองดวงพักรู้หังอ

จุมกละม้ายคล้ายพริ้วขอ
ลำคอโตตันสั้นกลม
(ระเด่นลันได)

จัดเป็นภาพพจน์ประเภทอุปมา

๕. เปลาเปลี่ยนเหี่ยวออกไอ้
หนาวจิตคืออุทก
คิดโฉมประโลมกก
กายแม่เย็นยามร้อน

โอดก
สะทกสะทอน
กอดอุ่น
อุ่นนื้อยามหนาว
(นิทานเวตาล)

จัดเป็นภาพพจน์ประเภทอุปมา

เฉลยบัตรกิจกรรมที่ ๔

๑. นักเรียนคิดว่าการพิจารณาคุณค่าของบทประพันธ์ ต้องพิจารณาคุณค่าด้านใดบ้าง และการพิจารณาคุณค่าด้านต่าง ๆ ส่งผลต่อการประเมินค่าบทประพันธ์อย่างไร

แนวคำตอบ การพิจารณาคุณค่าบทประพันธ์ แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ประกอบด้วย
๑. คุณค่าด้านเนื้อหา ๒. คุณค่าด้านวรรณศิลป์ ๓. คุณค่าด้านสังคม

๒. นักเรียนคิดว่าการพิจารณารูปแบบในการประพันธ์ส่งผลต่อคุณค่าด้านเนื้อหาในบทประพันธ์อย่างไร

แนวคำตอบ ลักษณะคำประพันธ์กับเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกัน ย่อมส่งผลให้บทประพันธ์มีคุณค่าทางวรรณศิลป์มากยิ่งขึ้น อาทิ การใช้คำประพันธ์ประเภทโคลงในบทไหว้ครู ย่อมส่งผลให้เกิดความรู้สึกศักดิ์สิทธิ์สูงส่ง หรือการใช้สันตติลักษณ์ในการพรรณนาอารมณ์ ความรู้สึกอ่อนไหวของตัวละคร

เกณฑ์การให้คะแนนบัตรกิจกรรมที่ ๔

ระดับ คะแนน	ตัวบ่งชี้
๕	- ตอบคำถามได้ตรงประเด็น ครบถ้วน - ใช้ภาษาตรงตามหลักไวยากรณ์ ถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้อ่านเข้าใจง่าย
๔	- ตอบคำถามได้ตรงประเด็น - ใช้ภาษาตรงตามหลักไวยากรณ์ ถูกต้อง สมบูรณ์ ผู้อ่านเข้าใจง่าย
๓	- ตอบคำถามได้ตรงประเด็น - ใช้ภาษาไม่ตรงตามหลักไวยากรณ์ สะกดคำผิดมากกว่า ๑ คำ
๒	- ตอบคำถามนอกประเด็น - ใช้ภาษาไม่ตรงตามหลักไวยากรณ์ สะกดคำผิดมากกว่า ๑ คำ
๑	- ตอบคำถามนอกประเด็น - ใช้ภาษาไม่ตรงตามหลักไวยากรณ์ สะกดคำผิดมากกว่า ๕ คำ
๐	- ไม่ปฏิบัติงานในบัตรกิจกรรมที่ ๑

แบบประเมินผลการนำเสนองานบัตรกิจกรรมที่ ๔

ที่	รายการประเมิน	ผู้ประเมิน			รวม	เกณฑ์การประเมิน
		ตนเอง	เพื่อน	ครู		
๑	เนื้อหา (๔ คะแนน) ๑. เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ ๒. เนื้อหาถูกต้อง ๓. เนื้อหาต่อเนื่อง ๔. มีการค้นคว้าเพิ่มเติม					คะแนน ๔ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๓ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๒ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
๒	กระบวนการทำงาน (๒ คะแนน) ๑. มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ๒. การปฏิบัติตามแผน ๓. ติดตามประเมินผล ๔. การปรับปรุงพัฒนางาน					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑ : มี ไม่ครบ ๔ ข้อ คะแนน ๐ : ไม่ปรากฏกระบวนการทำงานที่ชัดเจน
๓	การนำเสนอ (๒ คะแนน) ๑. การใช้สำนวนภาษาดี ๒. การสะกดคำและไวยากรณ์ถูกต้อง ๓. รูปแบบน่าสนใจ ๔. ความสวยงาม					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อขาด ๓ ข้อ
๔	คุณธรรม (๒ คะแนน) ๑. ตรงต่อเวลา ๒. ซื่อสัตย์ ๓. ความกระตือรือร้น ๔. ความมั่นใจ					คะแนน ๒ : มีครบทุกข้อ คะแนน ๑.๕ : มี ๓ ข้อ ขาด ๑ ข้อ คะแนน ๑ : มี ๒ ข้อ ขาด ๒ ข้อ คะแนน ๐.๕ : มี ๑ ข้อ ขาด ๓ ข้อ
รวม						คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน
เฉลี่ย						

ลงชื่อผู้ประเมิน..... ตนเอง
 ลงชื่อผู้ประเมิน..... เพื่อน
 ลงชื่อผู้ประเมิน..... ครู

เฉลยคำตอบ
แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	คำตอบ
๑	ง
๒	ค
๓	ข
๔	ก
๕	ง
๖	ข
๗	ง
๘	ค
๙	ง
๑๐	ก

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

บัตรกิจกรรมที่ ๑ - ๔ คะแนนเต็ม ๕๐ คะแนน เกณฑ์ผ่าน ร้อยละ ๘๐
ทำคะแนนได้ตั้งแต่ ๔๐ คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

แบบทดสอบหลังเรียน คะแนนเต็ม ๑๐ คะแนน เกณฑ์ผ่าน ร้อยละ ๘๐
ทำคะแนนได้ตั้งแต่ ๘ คะแนนขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

